

ת"פ 16360/05/22 - מדינת ישראל נגד איסמעיל סאלח

בית המשפט המחוזי בירושלים

ת"פ 16360-05-22 מדינת ישראל נ' סאלח

מספר בקשה: 24.12.2024

לפני כבוד השופטת תמר בר-אשר
המאשימה
נגד
הנאשם
מדינת ישראל
איסמעיל סאלח

באת-כוח המאשימה: עו"ד מיכל אזולאי (פרקליטות מחוז ירושלים (פלילי))

בא-כוח הנאשם: עו"ד איתי און

החלטה

עניינה של החלטה זו הוא בקשת הנאשם לביטול צו ההבאה שהוצא נגדו ולהימנע מחיובו בתשלום הוצאות לפי תקנה 21 בתקנות סדר הדין הפלילי, התשל"ד-1974 (להלן - **תקנות סדר הדין הפלילי**).

רקע ותמצית העובדות הדרושות

2. כתב האישום נגד הנאשם, שעל-פיו הוא מואשם בעבירת חבלה בכוונה מחמירה (סעיף 329(א)(1) בחוק העונשין, התשל"ז-1977), הוגש עוד ביום 9.5.2022, לפני שנתיים. מדובר בכתב אישום פשוט שעל-פיו ישנם ארבעה-עשר עדי תביעה (בכתב האישום המקורי צוינו אחד-עשר עדי תביעה, אך כתב האישום תוקן מספר פעמים בדרך של הוספת עדי תביעה, בין השאר, גם לאחר התנגדות ההגנה ומתן החלטה (ראו החלטה מיום 18.6.2023)).

מאז הגשת כתב האישום וקודם לשיבת ההוכחות שאמורה הייתה להתקיים ביום 9.5.2024, התקיימו שבעה דיונים, רובם דיוני סרק (קריאת כתב האישום הייתה ביום 2.6.2022, התשובה לאישום הוגשה בכתב רק ביום 21.2.2023, והדיונים התקיימו במועדים הבאים: 11.9.2022, 8.1.2023, 30.5.2023, 16.7.2023, 25.12.2023, 4.1.2024); הוגשו בקשות מטעם ההגנה לדחיית דיונים ולדחיית התשובה לאישום (בקשות מהמועדים הבאים: 31.5.2022, 31.10.2022, 8.2.2023, 1.5.2023, 13.7.2023, 25.12.2023); נדחה דיון בשל מצב החירום (החלטה מיום 9.10.2023); ואף הועלתה טענת הגנה מן הצדק, שנדחתה (בקשה מיום 12.2.2023 והחלטה מיום 21.3.2023).

בסופו של דבר, בדיון לפי סעיף 144 בחוק סדר הדין הפלילי [נוסח משולב], התשמ"ב-1982 שהתקיים ביום 4.1.2024, הודיעה ההגנה כי היא מבקשת לחקור את כל עדי התביעה, למעט ארבעה (שני שוטרים שעדויותיהם בעיקרן טכניות

ושני עדים הקשורים בהגשת המסמכים הרפואיים). בהתאם לכך נקבע כי ישיבת ההוכחות תתקיים ביום 11.4.2024 וכי במהלכה יישמעו כל עדי התביעה וכל עדי ההגנה. בשל קביעת הדיון במועד שבו חל עיד אל פיטר, נעניתי לבקשת המאשימה מיום 23.1.2024 לדחיית ישיבת ההוכחות. מחמת טעות במועד שנקבע, ניתנה ביום 26.2.2024 החלטה נוספת שלפיה ישיבת ההוכחות תתקיים ביום 9.5.2024.

3. ביום 5.5.2024 הוגשה בקשת המאשימה לאפשר שמיעת שני עדים שלא בנוכחות הנאשם, אלא בעוד הוא צופה בדיון באמצעות מסך במעגל סגור ולחלופין, באמצעות פרגוד. בהחלטה מאותו יום התקבלה בקשת המאשימה, תוך מתן אפשרות להגנה להתנגד לכך, נקבע כי בשלב זה תהיה הערכות מתאימה לכך (הקצאת אולם מתאים), וכן הודגש שוב, כי במועד ההוכחות יישמעו כל העדים. בעקבות התנגדות ההגנה לשמיעת עדים באופן האמור, נקבע בהחלטה מיום 6.5.2024, כי הבקשה תידון מחדש בפתח הדיון, אך אין שינוי בהוראה להקצאת אולם מתאים.

4. ישיבת ההוכחות שנקבעה כאמור, ליום 9.5.2024, אמורה הייתה להתחיל בשעה 9:30. מספר דקות לאחר שעה זו התברר כי הנאשם לא התייצב. כעבור דקות נוספות הודיע בא-כוחו כי הנאשם לא חש בטוב וכי "**אושפז בבית חולים**", אך מעבר לכך הוא לא ידע דבר ואף הוא הופתע מאי התייצבות הנאשם. לאחר שהתאפשר לבא-כוח הנאשם לבדוק את הדברים, הוא שב והודיע כי הנאשם "**כרגע בהשגחת טיפול, סובל ממיחושים בלב ומבצע סדרת בדיקות**".

באת-כוח המאשימה טענה כי לא הוצג כל מסמך רפואי, אין כל פרטים בדבר מקום המצא הנאשם או כל מסמך אחר בעניין. על-פי טענתה, היא נערכה לישיבת ההוכחות, לרבות לאפשרות התמשכותה מעבר לשעות העבודה המקובלות, הכינה עשרה עדים למתן עדות ואף כל עשרת העדים נערכו כדי להגיע להעיד. חלקם כבר הגיעו וחלקם עתיד היה להגיע במהלך היום. על-פי טענתה, הנאשם יצר מצב שבו דחיית הדיון נכפית בלי שהודיע דבר, בלי שהגיש בקשה ובלי שהציג מסמך התומך בהיעדרותו מהדיון.

5. בהחלטה שניתנה בתום הדיון פורטה בין השאר, ההערכות לקראת הדיון מצד בית המשפט, לרבות הקצאת אולם מתאים, הזמנת הקלטה של הפרוטוקול והזמנת מתורגמן וכן העובדה שעשרה עדים נערכו למתן עדות וחלקם כבר התייצבו בבית המשפט בבוקר הדיון, כך שהם זכאים לפסיקת הוצאותיהם.

בנסיבות אלו, ניתן צו הבאה שלפיו הנאשם יעצר עד מועד ישיבת ההוכחות שנקבעה ליום 30.5.2024, חלף הדיון שבוטל. עם זאת נקבע, כי הוא יוכל להשתחרר מהמעצר אם יפקיד סך 10,000 ₪. כמו כן נקבע, כי עד יום 12.5.2024 ינמק הנאשם מדוע לא יישא בהוצאות ביטול הדיון, לרבות הוצאות העדים, בהתאם לתקנה 21 בתקנות סדר הדין הפלילי.

6. ביום 9.5.2024 בשעות אחר הצהריים הוגשה בקשתו הנדונה של הנאשם, אשר הועברה לעיוני הבוקר (12.5.2024). כמו כן, היום הוגשו מטעמו "**מסמכים רפואיים מהעת האחרונה**", אשר כללו מספר מסמכי קופת חולים, **שכולם מיום 14.2.2024** (לפני שלושה חודשים), וללא חוות דעת רפואית, כך שלא ברורה משמעותם.

אל הבקשה הנדונה צורף מכתב שחרור מבית החולים (באיכות צילום קשה לקריאה). ממנו עולה כי לא דובר במצב של פינוי דחוף של הנאשם אל בית החולים, אלא בבחירתו לפנות אל חדר המיון בבוקר הדין וכי הוא התקבל שם רק **בשעה 09:57**. זאת כמצוין שם, בשל כך שלפי טענתו, חש בכאבים בחזה **יום קודם לכן** (כאמור שם, "**תלונה עיקרית: כאבים בחזה יום טרם**").

נמצא אם כן, כי בעת שהנאשם הודיע לבא-כוחו כי הוא מאושפז, מטופל או נבדק, טרם התקבל בחדר המיון. עוד עולה, כי הנאשם שוחרר מחדר המיון עוד באותו יום עם המלצות כלליות ושגרתיות ללא כל המלצה לבדיקה דחופה או לטיפול דחוף (ההמלצות כללו מעקב רופא מטפל, בדיקת אקו לב מאמץ בקופת חולים, מעקב לחץ דם).

7. בבקשה נטען כי הנאשם אינו צעיר, כי הוא סובל מבעיות רפואיות רבות וכי חש כאבים בחזה ולכן "**הובהל על ידי בני משפחתו למיון**". כן נטען כי מצבו הכלכלי קשה בין השאר, בשל ההליך הנדון והעובדה שהוא נאלץ לשכור דירה הרחק ממקום מגוריו. בנוסף לכך נטען, כי הנאשם הקפיד להגיע לכל הדיונים, כי דובר במקרה חריג וכי הוא מצטער על בזבוז הזמן השיפוטי. לפיכך ביקש לבטל את צו ההבאה ולהימנע מחיובו בתשלום הוצאות.

מאחר שטענותיה של המאשימה נשמעו בדיון ומאחר שתגובת הנאשם התבקשה לנוכח תקנה 21(ב) בתקנות סדר הדין הפלילי, המחייבת את קבלת עמדתו ונימוקיו קודם להשתת הוצאות עליו, לא ראיתי צורך בבקשת תגובה נוספת מטעם המאשימה.

דין והכרעה

8. כמפורט לעיל, הנאשם כפה ביטול ישיבת הוכחות בלי שטרם להודיע דבר מראש. כך, על דעת עצמו ביטל יום דיונים שנקבע זה מכבר ואשר במהלכו אמורים היו להישמע כל העדים (עשרה עדי התביעה ועדי ההגנה). עשרת עדי התביעה אמנם התייצבו (חלקם הגיעו לבית המשפט ואחרים אמורים היו להגיע בשעת עדותם), כך שהם זכאים לתשלום הוצאותיהם. כמו כן וכאמור, הזמננו הקלטה של הדיון ומתורגמן. כידוע לנאשם, אף הייתה היערכות מיוחדת מבחינת אולם מתאים.

בנסיבות אלו ולאחר שכאמור, ניתנה לנאשם הזדמנו להעלות טענותיו, מתקיימות נסיבות תקנה 21 בתקנות סדר הדין הפלילי, שאלו הוראותיהן.

(א) נעתר בית המשפט לבקשת בעל דין לדחות את מועד המשפט או נדחה מועד המשפט בשל מעשה או מחדל של בעל דין, רשאי בית המשפט אם ראה הצדקה לכך, להטיל על בעל הדין שבעטיו נגרמה הדחיה, הוצאות בפועל לטובת הצד שכנגד.

(ב) לא יטיל בית המשפט הוצאות כאמור בתקנת משנה (א) אלא לאחר שנתן הזדמנות לבעל הדין להשמיע דברו.

9. אכן, לא בנקל יחויב נאשם לשאת בהוצאות דיון שבוטל (ער"פ 8481/21 **כליפה כהן נ' מדינת ישראל** (11.09.2022), כבוד השופט ד' מינץ, פסקה 22; דנ"פ 6453/22 **כליפה כהן נ' מדינת ישראל** (9.1.2023), כבוד הנשיאה א' חיות, פסקה 14). עם זאת, יש לתת את הדעת גם לכך שבנסיבות הנדונות אין מדובר בהשתת הוצאות על נאשם בשל אופן התנהלותו בהליך, אשר מושתות מכוח סמכותו הטבועה של בית המשפט, אשר לגביהן אמנם נקבע לא אחת, כי בשונה מפסיקת הוצאות בהליך אזרחי, פסיקתן תיעשה רק במקרים חריגים ונדירים (ראו למשל: רע"פ 7215/20 **זגורי נ' עריית חולון** (3.11.2020), כבוד השופט י' אלרון, פסקה 9; רע"פ 5305/20 **נחום נ' הועדה המקומית לתכנון ולבניה תל אביב יפו** (11.8.2020), כבוד השופט י' אלרון, פסקאות 9-10). כך למרות לא מעט מקרים שבהם נמצאה הצדקה לפסיקת הוצאות אף מכוח סמכות זו (ראו למשל: רע"פ 6016/06 **קובן נ' מדינת ישראל מע"מ ת"א** (17.7.2007), כבוד השופטת ע' ארבל, פסקה 13; ע"פ 8391/18 **פלוני נ' מדינת ישראל** (20.12.2018), כבוד השופט נ' סולברג; בש"פ 7799/18 **זר נ' מדינת ישראל** (6.11.2018), כבוד השוט ע' גרוסקופף, פסקה 6).

בענייננו וכאמור, מדובר בפסיקת הוצאות מכוח תקנה 21 בתקנות סדר הדין הפלילי בשל ביטול דיון בבוקר הדיון, ללא הודעה מוקדמת ובלי שעלה בידי הנאשם להראות כי אמנם הייתה הצדקה לכך. המסמך הרפואי שצירף הנאשם שעל עיקריו עמדנו לעיל ובהיעדר מסמך רפואי הקובע אחרת, מעלה באופן ברור ומובהק כי פניית הנאשם אל חדר המיון בבוקר הדיון הייתה ביוזמתו ולא בשל הפניית רופא; כי לא הייתה כל דחיפות (גם לפי טענת הנאשם, כבר יום קודם לדיון חש כאב בחזה); כי לא הייתה כל סיבה שלא להודיע מראש על כוונת הנאשם שלא להתייצב לדיון; כי הדברים שנמסרו לבא-כוח הנאשם בשעה 9:30, תחילה בעניין אשפוז ולאחר מכן בעניין בדיקות, לא היו אמת.

10. למרבה הצער, התופעה של "**מחלת יום הדיון**", שבעטיה נאשם לא מתייצב לדיון בלי להודיע מראש ובדיעבד מציג מסמך רפואי המעלה סימני שאלה בדבר ההצדקה לכך, אף אם אינה מאד נפוצה, גם אינה נדירה. מדובר בתופעה חמורה ופסולה הכופה ביטול יום דיונים שלם על כל הכרוך בכך מבחינת זמנם היקר של הפרקליטים הנערכים לדיון, מבחינת זמנם היקר של העדים, מבחינת זמנו היקר של בית המשפט ומבחינת ההוצאות הכרוכות בכך (לרבות עלויות הקלטה ומתורגמן). ישנה אפוא, חשיבות רבה לכך שנאשמים יידעו כי להתנהלות דוגמת זו של הנאשם ישנו מחיר שיש לשלם (השוו: ע"פ 2858/23 **שיר נ' מדינת ישראל** (1.4.2024), כבוד השופט ח' כבוב, פסקה 20. ראו גם את הערת כבוד השופטת ר' רונן בפתח פסק-דינה). כך גם יש להבטיח כי הנאשם לא יחזור על התנהלותו ולכן נדרש צו הבאה שיבטיח את התייצבותו לדיון.

לנוכח האמור, כדי למנוע ביטול יום דיונים נוסף בשל אי התייצבות הנאשם ולנוכח ההוצאות שהסב בשל אי התייצבותו לדיון שנקבע ליום 9.5.2024, הבקשה על שני חלקיה נדחית.

בהתאם לכך, צו ההבאה יעמוד על כנו. בשל ביטול יום הדיונים ולפנים משורת הדין, יישא הנאשם בסכום הוצאות נמוך, אשר יעמוד על סך 3,000 ₪ בלבד וישולם עד יום 26.5.2024.

המזכירות תמציא את ההחלטה בדחיפות לשני הצדדים.

ניתנה היום, ד' באייר התשפ"ד, 12 במאי 2024, בהיעדר הצדדים.

תמר בר-אשר,
שופטת